

Oktober 2012

**Belangrijkste evoluties van de Centrale
voor kredieten aan particulieren aan het
einde van het derde kwartaal 2012**

*Analyse uitgevoerd door het Observatorium Krediet en Schuldenlast
Duvivier Romainet Jeanmart Caroline*

Observatorium Krediet en Schuldenlast
Château de Cartier
Place Albert 1er, 38
6030 Marchienne-au-Pont
België
Tel.: 071 33 12 59
Fax: 071 32 25 00

Uit onze analyse van de cijfers van de Centrale voor kredieten aan particulieren (CKP) van de Nationale Bank van België (NBB) uit 2011¹ bleek dat België geconfronteerd werd met een stijging van de situaties van problematische schuldenlast en overmatige schuldenlast. Deze conclusies steunden voornamelijk op de evolutie van de betalingsachterstanden inzake krediet en op de statistieken over de procedure van collectieve schuldenregeling. De conclusies uit onze analyse van de statistieken van 2009 en 2010 wezen reeds in dezelfde richting.

Deze tendensen waren echter niet verrassend gezien de toenmalige economische conjunctuur. Sinds de explosie van de bank- en financiële crisis in 2008 en de uitbreiding ervan naar de hele economie in 2009 en 2010 vertoont de koopkracht van de huishoudens een dalende tendens. De evolutie van de werkloosheidsstatistieken wijst eveneens op een verslechtering van de economische situatie van de huishoudens. Deze verslechtering heeft ongetwijfeld een grotere impact gehad op de huishoudens die het kwetsbaarst zijn voor overmatige schuldenlast.

De economische conjunctuur van 2012 verschilt weinig van die van de voorgaande jaren. De prognoses voor dit jaar gaan uit van een groei van het Belgische BBP van 0,4 % (OESO) tot 0,6 % (NBB) terwijl alle voorspellers een inflatie van meer dan 2,5 % verwachten. Het Federaal Planbureau voorziet een daling van het beschikbare inkomen van de huishoudens van 0,8 % exclusief inflatie. In dergelijke context kan de koopkracht van de huishoudens onmogelijk verbeteren. De index van het consumentenvertrouwen laat trouwens een pessimistische evolutie zien: tijdens de eerste 9 maanden van 2012 bevond deze index zich op een veel lager niveau dan in het begin van 2011.

Door deze pessimistische vaststellingen over de economische conjunctuur stellen wij ons twee vragen. Ten eerste, hoe zijn de krediettoekenningen tijdens de eerste 9 maanden van 2012 geëvolueerd en wat mogen wij tegen het einde van dit jaar verwachten? Ten tweede wordt 2012, zoals reeds het geval was tijdens de afgelopen 3 jaar, gekenmerkt door een verslechtering van de situatie van de huishoudens op het vlak van problematische schuldenlast en overmatige schuldenlast?

¹Zie website van het 'Observatorium Krediet en Schuldenlast' in de rubriek "Onzes inziens".

1°) Evolutie van het aantal nieuwe toegekende kredietovereenkomsten

In de loop van 2011 werden in de CKP 4,3 miljoen nieuwe kredietovereenkomsten geregistreerd tegenover slechts 1,5 miljoen in 2010, dit is een stijging met 181,6 %. Deze belangrijke evolutie is voornamelijk het gevolg van de registratie van een groot aantal "kleine kredietopeningen" in de CKP. Tot in 2010 waren de kredietopeningen van minder dan 1250 euro die binnen een termijn van drie maanden terugbetaalbaar waren (doorgaans de "geoorloofde debetstand" op rekening genoemd), niet onderworpen aan de wet op het consumentenkrediet. Sinds december 2010 vallen deze kredieten binnen het toepassingsgebied van de wet en moeten zij geregistreerd worden in de Centrale. Veel bestaande kredietopeningen werden dus in de loop van 2011 geregistreerd in de Centrale. In de loop van dat jaar bedroeg het aantal nieuwe geregistreerde kredietopeningen bijna 3,2 miljoen eenheden tegenover 492.000 nieuwe overeenkomsten een jaar eerder.

Tijdens de eerste 9 maanden van 2012 was het totale aantal in de Centrale geregistreerde nieuwe overeenkomsten goed voor bijna 1,07 miljoen eenheden. Indien het aantal nieuwe geregistreerde overeenkomsten hetzelfde tempo volgt als tijdens de eerste 9 maanden van het jaar (dit is iets meer dan 119.000 nieuwe overeenkomsten per maand), dan zullen wij naar verwachting aan het einde van het jaar uitkomen op een totaal van 1,43 miljoen nieuwe geregistreerde overeenkomsten. Dit cijfer is lager dan het aantal registraties van de jaren 2007 tot 2010. Deze 1,43 miljoen eenheden zijn niet vergelijkbaar met het aantal in 2011 geregistreerde nieuwe overeenkomsten dat, om de hierboven vermelde redenen, geen goed vergelijkingspunt vormt.

Tabel 1 – Evolutie van het aantal nieuwe toegekende overeenkomsten (totaal en per categorie overeenkomst)

	2007	2008	2009	2010	2011	Eind sept. 2012	Schatting eind 2012 ²
Lening op afbetaling (evolutie in %)	500.949 /	539.313 7,7 %	525.507 -2,6 %	511.228 -2,7 %	552.652 8,1 %	365.313 /	487.084 -11,9 %
Verkoop op afbetaling (evolutie in %)	208.067 /	187.477 -9,9 %	167.936 -10,4 %	159.056 -5,3 %	134.547 -15,4 %	79.814 /	106.419 -20,9 %
Kredietopening (evolutie in %)	506.060 /	556.744 10,0 %	493.617 -11,3 %	492.971 -0,1 %	3.172.723 543,6 %	390.266 /	520.355 -83,6 %
Hypothecaire lening (evolutie in %)	263.250 /	258.902 -1,7 %	290.420 12,2 %	350.397 20,7 %	402.271 14,8 %	237.737 /	316.983 -21,2 %
Totaal aantal overeenkomsten (evolutie in %)	1.478.326 /	1.542.436 4,3 %	1.477.480 -4,2 %	1.513.652 2,4 %	4.262.193 181,6 %	1.073.130 /	1.430.840 -66,4 %

Bron: berekeningen OKS op basis van gegevens van de CKP (NBB)

² Deze prognose steunt op de hypothese dat het maandelijkse tempo inzake de registratie van nieuwe overeenkomsten in de loop van het laatste kwartaal identiek zal zijn aan dat van de eerste 3 kwartalen. Het doel van deze raming voor 2012 is de reeds voor 2012 beschikbare cijfers te vergelijken met de statistieken van 2011 door ze terug te brengen tot een zelfde jaarbasis.

De evoluties in het aantal nieuwe geregistreerde overeenkomsten variëren volgens het soort overeenkomst in kwestie. In de loop van de eerste 3 kwartalen van 2012 werden 365.000 nieuwe overeenkomsten voor leningen op afbetaling in de Centrale geregistreerd. Als er tijdens de laatste 3 maanden van 2012 per maand 40.590 nieuwe overeenkomsten voor leningen op afbetaling geregistreerd worden, dan zullen wij in 2012 naar verwachting 487.000 nieuwe leningen op afbetaling tellen tegenover 552.000 in 2011, dit betekent een daling met 11,9 %.

De verkoop op afbetaling is een krediet dat steeds minder toegekend wordt, en zoals blijkt uit tabel 1 lijkt deze evolutie structureel: sinds 2007 is het aantal geregistreerde overeenkomsten inzake verkopen op afbetaling ieder jaar gedaald, van 208.000 nieuwe overeenkomsten in 2007 tot 106.000 verwachte nieuwe overeenkomsten aan het einde van dit jaar, dit betekent een daling van het aantal nieuwe leningovereenkomsten van bijna 48,9 %.

Voor de kredietopeningen is de situatie iets gecontrasteerder. Tijdens de eerste 9 maanden van 2012 telden wij een gemiddelde van 43.000 nieuwe overeenkomsten per maand. In dit tempo zullen wij normaal gezien uitkomen op 525.000 nieuwe kredietopeningen voor het hele jaar, terwijl wij er tijdens de periode 2007-2010 gemiddeld 512.000 per jaar telden. Het aantal voor 2012 verwachte nieuwe kredietopeningen ligt dus iets hoger dan het normale (+1,6 % in vergelijking met het gemiddelde van de jaren 2007 tot 2010). Aangezien de herziening van de Wet inzake het consumentenkrediet echter het spectrum van de kredietopeningen dat in de Centrale geregistreerd kan worden, heeft uitgebreid, konden wij echter een snellere registratietempo van nieuwe contracten verwachten dan in het verleden. Vandaag leidt de opening van een rekening met een mogelijkheid tot debetstand tot een nieuwe registratie, terwijl dit niet het geval was vóór 1 december 2010. De voor 2012 verwachte positieve evolutie in het aantal nieuwe kredietopeningen is dus niet verrassend en kan niet geïnterpreteerd als een teken dat er veel meer gebruik gemaakt wordt van dit soort product.

Deze evoluties in het consumentenkrediet dienen uiteraard in verband gebracht te worden met de economische conjunctuur. Zoals hieronder uitgelegd, zijn zowel de index van het consumentenvertrouwen als de koopkracht van de huishoudens tijdens de eerste kwartalen van 2012 geërodeerd. De evolutie in de toekenning van consumentenkrediet is echter over het algemeen gelinkt aan de gecombineerde evolutie van deze twee variabelen³.

De toekenningen van consumentenkrediet van de eerste 9 maanden van 2012 suggereren dus dat dit jaar niet gekenmerkt zal worden door een buitensporig gebruik van dit soort krediet. Geldt deze conclusie ook voor de hypotheekmarkt? Sinds het begin van het jaar bedroeg het aantal nieuwe overeenkomsten voor hypothecair krediet dat in de Centrale geregistreerd werd 237.000 eenheden, dit betekent een gemiddelde van 26.000 nieuwe overeenkomsten per maand. Als het aantal registraties in dit tempo blijft evolueren, dan zal het totale aantal in 2012 in de Centrale geregistreerde nieuwe hypothecaire kredieten uitkomen op 316.000 eenheden, dit is respectievelijk 21,2 % en 9,5 % minder dan tijdens de jaren 2011 en 2010, maar nagenoeg evenveel als in 2009. Men zou echter denken dat door de zeer lage rentevoeten veel huishoudens een hypothecair krediet

³Observatorium Krediet en Schuldenlast, (2011 in publicatie en eerder) *“De consumptie en het krediet aan particulieren. Algemeen verslag”*, OKS, Marchienne-au-Pont.

zouden afsluiten om een onroerend goed te kopen of om renovaties te financieren, zoals het geval was in 2011 en 2012. De reeds voor 2012 beschikbare gegevens moeten veeleer geïnterpreteerd worden als een terugkeer naar het normale niveau na twee uitzonderlijke jaren inzake de toekenning van hypothecaire kredieten.

2°) Belang en evolutie van situaties van problematische schuldenlast

Om de omvang en de evolutie van de situaties van problematische schuldenlast en overmatige schuldenlast in kaart te brengen, laten wij de evolutie van vier categorieën van indicatoren zien, afkomstig van de Centrale: het aantal kredietnemers dat geregistreerd is in het negatieve bestand van de CKP, het percentage kredietnemers met een betalingsachterstand, het gemiddelde achterstallige bedrag per kredietnemer met een betalingsachterstand en het aantal nieuwe procedures van collectieve schuldenregeling.

2.1 Evolutie van het aantal kredietnemers met een betalingsachterstand

Uit tabel 2 blijkt dat, sinds 2008, het totale aantal personen dat geregistreerd was in het negatieve luik van de Centrale voor kredieten aan particulieren voortdurend is gestegen. Als het aantal kredietnemers met een betalingsachterstand tot het einde van 2012 in hetzelfde tempo evolueert als tijdens de eerste 9 maanden van het jaar, dan mogen wij een totaal van 325 kredietnemers met een betalingsachterstand verwachten, dit is 2,1 % meer dan in 2011 en bijna 16,6 % meer dan in 2007. Uiteraard zijn de meeste in de CKP geregistreerde kredietnemers slechts geregistreerd voor één achterstallig krediet. Eind 2011 (laatste beschikbare gegeven) had slechts 44,8 % van de in het negatieve bestand van de CKP geregistreerde personen meer dan één betalingsachterstand. Daarom kunnen wij moeilijk concluderen dat alle in de Negatieve Centrale geregistreerde personen zich in een reële situatie van overmatige schuldenlast bevinden.

Tabel 2 - Evolutie van het aantal kredietnemers met een betalingsachterstand dat geregistreerd is in de CKP

	2007	2008	2009	2010	2011	Eind sept. 2012	Schatting eind 2012
Alle soorten overeenkomsten	279.429	285.595 2,2 %	300.296 5,1 %	308.803 2,8 %	319.092 3,3 %	324.063 1,6 %	325.737 2,1 %
Lening op afbetaling	150.826	156.420 3,7 %	167.336 7,0 %	173.165 3,5 %	175.935 1,6 %	174.891 -0,6 %	174.544 -0,8 %
Verkoop op afbetaling	40.868	40.093 -1,9 %	40.725 1,6 %	41.526 2,0 %	41.753 0,5 %	40.579 -2,8 %	40.004 -4,2 %
Kredietopening	138.974	142.117 2,3 %	150.279 5,7 %	157.473 4,8 %	166.624 5,8 %	173.791 4,3 %	177.489 6,5 %
Hypothecaire lening	36.253	36.521	38.178	38.882	40.109	40.694	40.990

	0,7 %	4,5 %	1,8 %	3,2 %	1,5 %	2,2 %
--	-------	-------	-------	-------	-------	-------

Bron: berekeningen OKS op basis van gegevens van de CKP (NBB)

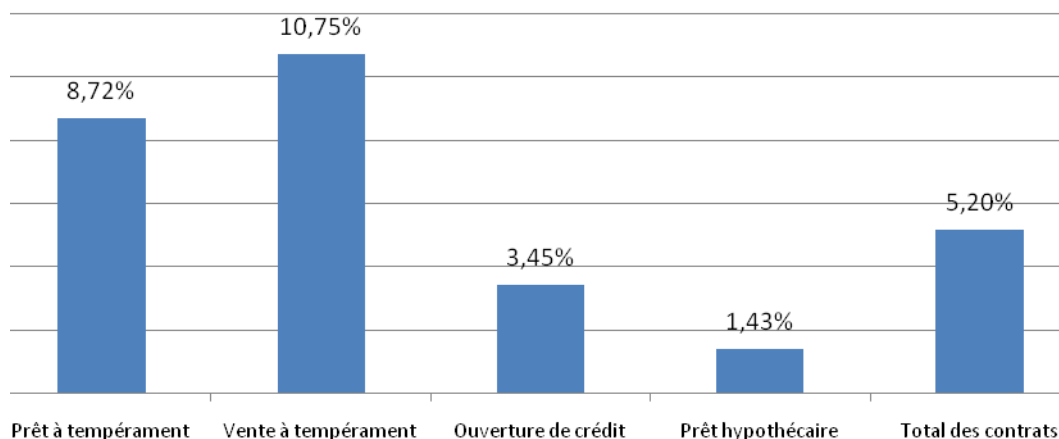
Het blijkt ook interessant om de evolutie van het aantal personen met een betalingsachterstand te onderzoeken in het licht van het soort contract. Wat de leningen en verkopen op afbetaling betreft, daalt het aantal kredietnemers met een betalingsachterstand voor het tweede jaar op rij. Deze evolutie moet zeker in verband gebracht worden met het feit dat er tijdens de afgelopen jaren minder dergelijke kredietovereenkomsten werden toegekend (zie tabel 1 hierboven). Het aantal voor kredietopeningen geregistreerde kredietnemers met een betalingsachterstand blijft echter toenemen, een tendens die we vaststellen sinds 2007. Als onze raming aan het einde van 2012 bevestigd wordt, dan zou het aantal personen met een betalingsachterstand inzake kredietopeningen met 6,5 % moeten toenemen in 2012 en met 27,7 % sinds 2007. Een vergelijkbare trend wordt waargenomen voor het hypothecair krediet, maar in mindere mate. Het aantal kredietnemers met een betalingsachterstand zal naar verwachting in 2012 met 2,2 % stijgen, terwijl het groeipercentage voor de periode 2007-2012 13,07 % bedraagt.

2.2 Het percentage kredietnemers met een betalingsachterstand

Het aantal kredietnemers met een betalingsachterstand is een statistiek die vaak gebruik wordt om de evolutie van de problematische schuldenlast inzake krediet in kaart te brengen. Wij willen eveneens de evolutie van het aantal kredietnemers met een betalingsachterstand analyseren dat verkregen wordt door het aantal in het negatieve bestand van de Centrale geregistreerde kredietnemers te delen door het aantal in het positieve bestand geregistreerde kredietnemers. Deze alternatieve indicator houdt enerzijds rekening met het feit dat wij de laatste jaren een stijging van het aantal kredietnemers zien. Het is normaal dat het aantal personen met een betalingsachterstand in zekere mate stijgt indien aan een groter aantal personen krediet wordt toegekend. Anderzijds laat het percentage kredietnemers met een betalingsachterstand een relatieve redenering toe, waardoor het gemakkelijker is de situatie van de verschillende soorten overeenkomsten en van de verschillende delen van het land te vergelijken. Het is normaal dat, gezien het aantal toegekende kredieten, de leningen op afbetaling gekenmerkt worden door een groter aantal betalingsachterstanden dan de verkopen op afbetaling, maar hoe zit het met het percentage kredietnemers met een betalingsachterstand voor deze twee kredietcategorieën? Ook zou het normaal zijn dat Vlaanderen, gezien zijn bevolking, een groter aantal personen met een betalingsachterstand heeft dan Wallonië, maar wat als we het percentage kredietnemers met een betalingsachterstand in elk gewest met elkaar vergelijken?

Aan het einde van de maand september 2012 was 5,2 % van het totale aantal kredietnemers voor minstens één niet geregulariseerde overeenkomst met een betalingsachterstand geregistreerd in de CKP. De tabel hieronder maakt een vergelijking mogelijk van de percentages kredietnemers met een betalingsachterstand voor elk soort krediet en laat een aantal vrij duidelijke verschillen zien tussen het consumentenkrediet en het hypothecair krediet. Het hypothecair krediet vertoont een veel lager percentage kredietnemers met een betalingsachterstand dan de producten op afbetaling: 1,43 % voor het hypothecair krediet tegenover respectievelijk 8,72 % en 10,75 % voor de leningen en verkopen op afbetaling.

Graphique 1 - Pourcentage d'emprunteurs défaillants au 30 septembre 2012 (par type de contrat)

Bron: Grafiek en berekeningen OKS op basis van gegevens van de CKP (NBB)

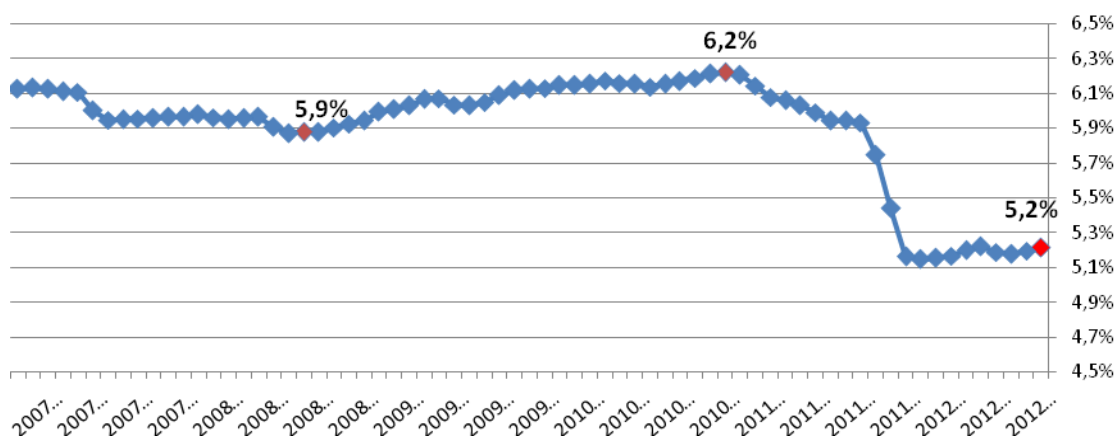
Grafiek 1 – Percentage kredietnemers met een betalingsachterstand op 30 september 2012 (per soort overeenkomst)

Lening op afbetaling Verkoop op afbetaling Kredietopening Hypothecair krediet Totaal van de overeenkomsten

Grafiek 2 hierna toont een kleine daling van het percentage kredietnemers met een betalingsachterstand (merkbaar sinds 2003) en een omkering van de tendens vanaf het derde kwartaal van 2008. Deze laatste evolutie zou kunnen wijzen op een toename van het aantal situaties van problematische schuldenlast inzake krediet als gevolg van de crisis. Zoals hieronder zal blijken evolueren ook de andere statistieken die de evolutie van de problematische schuldenlast inzake krediet in kaart brengen, sinds 2008 in negatieve zin. Een soortgelijke conclusie kwam reeds naar voor uit de hierboven voorgestelde evolutie van het aantal personen met een betalingsachterstand.

De grote daling sinds eind 2010 kan verklaard worden door de toename van het aantal in de Centrale geregistreerd kredietnemers als gevolg van de verplichting om "kleine kredietopeningen" te registreren.

Graphique 2 - Evolution du pourcentage d'emprunteurs défaillants

Bron: Grafiek en berekeningen OKS op basis van gegevens van de CKP (NBB)

Grafiek 2 – Evolutie van het percentage kredietnemers met een betalingsachterstand

Hoe groot zijn de verschillen binnen en tussen de gewesten op het vlak van problematische schuldenlast? Uit de tabel hieronder blijkt dat het percentage kredietnemers dat voor ten minste één betalingsachterstand geregistreerd is, veel lager is in Vlaanderen (3,5 %) dan in Wallonië (6,9 %) en in Brussel-Hoofdstad (8,1 %)⁴. Ter indicatie: het arrondissement Charleroi telt 10,07 % kredietnemers met een betalingsachterstand terwijl slechts 2,74 % van de kredietnemers in Leuven in het negatieve bestand van de Centrale geregistreerd is (gegevens eind 2011). De ruimtelijke verschillen inzake problematische schuldenlast zijn dus groter naarmate voor de analyse een fijnere ruimtelijke schaal gehanteerd wordt.

Tabel 3 - Ruimtelijke verschillen inzake problematische schuldenlast

(percentage kredietnemers met een betalingsachterstand eind sept. 2012; totaal van de overeenkomsten)

Provincie Antwerpen	3,6 %	Provincie Waals-Brabant	4,1 %
Provincie Vlaams-Brabant	3,0 %	Provincie Henegouwen	8,2 %
Provincie Limburg	3,6 %	Provincie Luik	7,0 %
Provincie West-Vlaanderen	3,7 %	Provincie Luxemburg	5,6 %
Provincie West-Vlaanderen	3,5 %	Provincie Namen	6,5 %
Vlaams Gewest	3,5 %	Waals Gewest	6,9 %
Brussel-Hoofdstad	8,1 %	Totaal België	5,2 %

Bron: berekeningen OKS op basis van gegevens van de CKP (NBB)

2.3 Het gemiddelde achterstallige bedrag per kredietnemer met een betalingsachterstand

Het gemiddelde achterstallige bedrag per kredietnemer met een betalingsachterstand wordt verkregen door het totale bedrag van de onmiddellijk opeisbare sommen (zoals meegedeeld door de kredietgevers) te delen door het aantal kredietnemers met minstens één wanbetaling. Eind september 2012 meldde de CKP een totaal achterstallig bedrag van iets meer dan 2,6 miljard terwijl 324 duizend kredietnemers een betalingsachterstand hadden. Het gemiddelde achterstallige bedrag per kredietnemer met een betalingsachterstand bedroeg dus 8162 euro. De afgelopen jaren is het achterstallige bedrag sterk gestegen, tot een zeer hoog niveau in vergelijking met voor de crisis. Tussen 2008 en eind september 2012 steeg het gemiddelde achterstallige bedrag van 6498 euro naar 8162 euro, dit is een stijging met 22,8 % in twee jaar. De zeer snelle evolutie van het achterstallige

⁴ Gegevens CKP eind december 2011.

bedrag suggereert dat wanbetalingen deel uitmaken van situaties die, in het algemeen, steeds moeilijker onder controle te krijgen zijn door kredietnemers.

Eind 2012 zal het achterstallige bedrag per kredietnemer naar verwachting 8221 euro bedragen. Veel kredietnemers hebben nog andere lopende schulden. Uit de gegevens van de CKP blijkt dat, van de kredietnemers die slechts één geregistreerde kredietovereenkomst hebben, 46,2 % eveneens geregistreerd is voor andere kredietovereenkomsten zonder betalingsachterstand. De vervaldatum van deze andere schulden moeten nageleefd worden indien de kredietnemer niet als een kredietnemer met een betalingsachterstand beschouwd wenst te worden voor deze andere kredieten. Het bedrag van 8221 euro is dus het gemiddelde van de onmiddellijk opeisbare schulden die, vaak, slechts een deel van de totale schuldenlast van de kredietnemers met een betalingsachterstand vormen.

Tabel 4 – Gemiddelde achterstallige bedrag per kredietnemer met een betalingsachterstand (evolutie per soort overeenkomst van 2007 tot 2012)

	2007	2008	2009	2010	2011	Sept-12	Schatting eind 2012
Totaal aantal overeenkomsten	€ 6359	€ 6498	€ 7176	€ 7834	€ 7989	€ 8162	€ 8221
		2,17 %	10,43 %	9,17 %	1,98 %	2,17 %	2,90 %
Lening op afbetaling	€ 5843	€ 5988	€ 6399	€ 6665	€ 6791	€ 6925	€ 6993
		2,5 %	6,9 %	4,2 %	1,9 %	2,0 %	3,0 %
Verkoop op afbetaling	€ 1447	€ 1429	€ 1455	€ 1501	€ 1515	€ 1503	€ 1497
		-1,2 %	1,8 %	3,1 %	0,9 %	-0,8 %	-1,1 %
Kredietopening	€ 2134	€ 2169	€ 2267	€ 2390	€ 2486	€ 2539	€ 2566
		1,7 %	4,5 %	5,4 %	4,0 %	2,1 %	3,2 %
Hypothecaire lening	€ 14.850	€ 15.116	€ 17.889	€ 21.232	€ 21.858	€ 22.897	€ 23.434
		1,8 %	18,3 %	18,7 %	2,9 %	4,8 %	7,2 %

Bron: berekeningen OKS op basis van gegevens van de CKP (NBB)

De omvang van het achterstallige bedrag en de evolutie dat het de afgelopen jaren gekend heeft, hangen af van het soort kredietovereenkomst in kwestie. Uit tabel 4 hierboven blijkt dat voor het hypothecair krediet het gemiddelde achterstallige bedrag per kredietnemer met een betalingsachterstand vanaf eind 2008 gestegen is van 15.116 euro naar 22.897 euro eind september 2012, dit betekent een stijging met 51,5 %. De evolutie van het achterstallige bedrag verliep duidelijk minder snel voor het consumentenkrediet. Deze cijfers suggereren dat de financiële problemen relatief sneller stijgen voor kredietnemers met een betalingsachterstand met betrekking tot hypothecair krediet. Hoewel het hypothecair krediet relatief minder wanbetalingen genereert, zijn de wanbetalingen met betrekking tot dit soort overeenkomst veel aanzienlijker dan voor het consumentenkrediet.

Wij hebben reeds laten zien dat bepaalde regio's van het land een relatief groter aantal kredietnemers met een betalingsachterstand tellen. Hoe zit het met het gemiddelde achterstallige bedrag per kredietnemer met een betalingsachterstand? Uit de onderstaande tabel blijkt dat, hoewel

betalingsachterstanden in Vlaanderen minder frequent voorkomen, ze in dit deel van het land veel groter zijn dan in de rest van het land. Het gemiddelde Vlaamse achterstallige bedrag op 30 september 2012 bedroeg 9492 euro tegenover 7389 euro in het Waalse Gewest en 8125 euro in Brussel-Hoofdstad.

Tabel 5 – Gemiddelde achterstallige bedrag per kredietnemer met een betalingsachterstand (regionale evoluties van 2007 tot 2012)

	2007	2008	2009	2010	2011	sept-12	Schatting eind 2012
België	€ 6359	€ 6498	€ 7176	€ 7834	€ 7989	€ 8162	€ 8221
		2,17 %	10,43 %	9,17 %	1,98 %	2,17 %	2,90 %
Brussels Hoofdstedelijk Gewest	€ 5866	€ 6365	€ 7376	€ 8074	€ 8197	€ 8125	€ 8101
		8,51 %	15,88 %	9,46 %	1,52 %	-0,87 %	-0,29 %
Vlaams Gewest	€ 7143	€ 7442	€ 8304	€ 9017	€ 9204	€ 9492	€ 9590
		4,19 %	11,58 %	8,59 %	2,07 %	3,13 %	1,03 %
Waals Gewest	€ 5961	€ 5897	€ 6387	€ 6999	€ 7194	€ 7389	€ 7455
		-1,08 %	8,32 %	9,57 %	2,79 %	2,71 %	0,89 %

Bron: berekeningen OKS op basis van gegevens van de CKP (NBB)

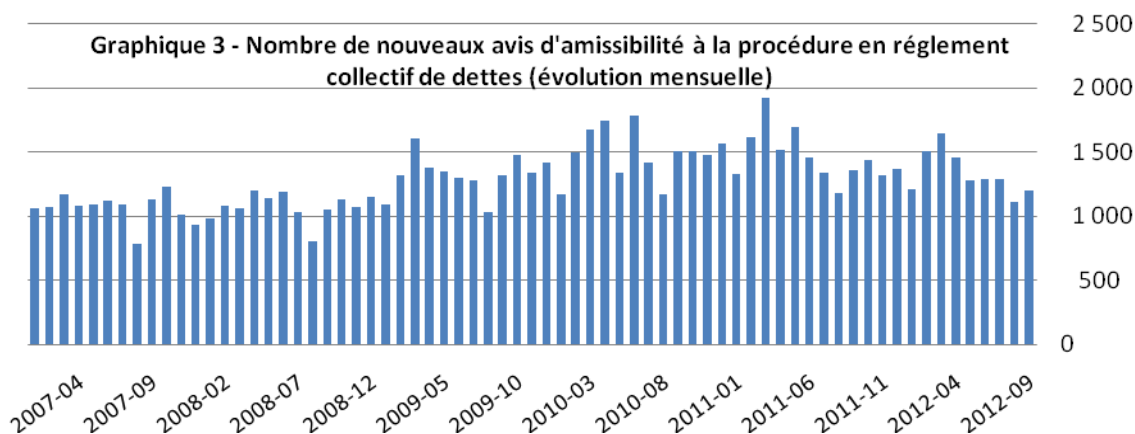
2.4 Het aantal nieuwe adviezen van toelaatbaarheid tot de procedure van collectieve schuldenregeling

Particulieren die zich in een situatie van overmatige schuldenlast bevinden kunnen een aanvraag voor een collectieve schuldenregeling indienen. Wanneer de door de wet vastgelegde voorwaarden vervuld zijn, dan zal de aanvraag toelaatbaar geacht worden door de rechter van de arbeidsrechtbank en zal ze geregistreerd worden in de CKP. Eenmaal begonnen, wil de procedure van collectieve schuldenregeling de persoon met overmatige schuldenlast in de mate van het mogelijke in staat stellen zijn schulden te betalen met behoud van een leven dat in overeenstemming is met de menselijke waardigheid. Aangezien sommige gegevens over de procedure van collectieve schuldenregeling opgenomen zijn in de CKP, vinden wij er een aanvullende indicator om de overmatige schuldenlast te beoordelen. Eind september 2012 hadden 99.773 personen in België een procedure van collectieve schuldenregeling lopen, dit is iets meer dan 1 % van de meerderjarige bevolking.

De evolutie van het aantal nieuwe adviezen van toelaatbaarheid (zie grafiek 3 hieronder) geeft een indicatie van het aantal nieuwe personen met overmatige schuldenlast. Deze variabele wordt waarschijnlijk beïnvloed door de economische conjunctuur. Een toename van het aantal toegelaten procedures weerspiegelt een toename van het aantal aanvragen. Anderzijds kan een grotere aantrekking tot deze procedure gezien worden als een teken van de groeiende financiële problemen van de huishoudens.

Grafiek 3 en tabel 6 hieronder laten in 2009 en meer nog in 2010 en 2011 een toename zien van het maandelijkse gemiddelde van de in de Centrale geregistreerde nieuwe berichten van collectieve schuldenregeling. Voor de eerste 9 maanden van 2012 zien wij een maandelijks gemiddelde van 1400 nieuwe berichten tegenover bijna 1500 nieuwe berichten in 2011. Het registratietempo van nieuwe procedures van collectieve schuldenregeling was dus in 2012 iets minder hoog. Nochtans kunnen wij

onmogelijk de ogen sluiten voor het verband tussen de stijging in het aantal nieuwe adviezen en de flauwe economische conjunctuur sinds 2009.

Bron: Grafiek en berekeningen OKS op basis van gegevens van de CKP (NBB)

Grafiek – Aantal nieuwe adviezen van toelaatbaarheid tot de procedure van collectieve schuldenregeling (maandelijks evolutie)

Tabel 6 - Maandelijks gemiddelde van het aantal nieuwe procedures				
2008	2009	2010	2011	2012
1164	1347	1489	1492	1398

Bron: berekeningen OKS op basis van gegevens van de CKP (NBB)

3. Conclusies

Aan het einde van deze analyse kunnen wij besluiten dat de indicatoren van problematische schuldenlast en overmatige schuldenlast die tot stand gekomen zijn op basis van de gegevens van de CKP in dezelfde zin evolueren als tijdens de afgelopen 3 jaar. Zowel de analyse van de wanbetalingen (aantal kredietnemers met een betalingsachterstand, percentage kredietnemers met een betalingsachterstand en gemiddelde betalingsachterstand) als de analyse van de evolutie van het aantal nieuwe procedures van collectieve schuldenregeling suggereren dat tijdens de eerste 9 maanden van 2012 het aantal situaties van problematische schuldenlast en overmatige schuldenlast is toegenomen.

Ongetwijfeld ligt de verslechterde economische conjunctuur die al een paar jaar aan de gang is aan de basis van de financiële moeilijkheden waarmee de huishoudens kampen en van de toename van de overmatige schuldenlast. De conjuncturele ontwikkelingen van de komende jaren zullen de toekomstige ontwikkelingen van onze statistieken van de overmatige schuldenlast bepalen. In dit opzicht zijn de vooruitzichten die het Federaal Planbureau voor België geeft, slechts gematigd positief. Voor 2013 zou het BBP met 1,3 % stijgen, een stijging die iets hoger zou liggen in 2014, zonder echter boven de 2 % uit te komen. Helaas wordt een stijging van de werkloosheid verwacht

aangezien deze relatief lage groeipercentages niet voldoende snel banen creëert. Dergelijke context biedt weinig reden om ervan uit te gaan dat de situatie op het vlak van overmatige schuldenlast zal verbeteren.